

LOMVGIN

Nú í eitt ár hefur verið almikil deilan í bløðunum um lomvgin. Nógvir vita ikki, hvat ið tað er, teir skriva um, aðrir um persóns- og skattaklandur. Eisini er nógv skrivað av fákkunum og deils bert fyrri at skriva. T. d. skrivur »gamal byrsumaður«, at best var at seta ein »lomvigaráðgeva«. Lesarin sær, at hetta er skrivað upp í háð og spott. Men hetta er eisini fákkuna av »gamla byrsumann«, tí tey nógvu lond hava sínar fuglaráðgevar. Ísland hefur havt sín sveiðimálastjóra (t. d. ráðgeva) í meira enn fimti ár. Vit skulu ikki deilast meir um tað, ið skrivið er, men koma til kjarnan.

Málið er, at vit bera so í band, at búfuglurin ikki minskar í bjørgunum.

Fuglurin má fáa frið at bóla. Eyðvitað megu fyrst og fremst teir, ið bjørgini eiga, halda seg til fornan sið, t. e.: ikki veioða so, at fuglurin minskar.

Hesum er neyvan nakað at vera bangin fyrri, tí fuglur verður ikki nevnið søktur í bjørgum longur.

Tey pláss, har fuglur serliga verður søktur, er í Fugli og Víðoyinni, í Skúvoy og St. Dimun, ikki nevnið í mun til støddina á bjørgunum har.

So koma allar hinar oyggjar: Suðuroy, L. Dimun, Sandoy, Trøllhövdi, Hestur, Vágarnar, Mikines, Streym- og Eysturoy, har stong neyvan verður ibundin meir.

Tað syndarliga er, at mest í hesum plássum, har stong ikki verður uppporin, har minskar fuglurin mest, og til deils er hann avoyddur so langt upp í bergið, sum byrsa ber, so at langan veg sæst henda ripa av oyðibergi og oyðirókum.

Tí mega fuglalondini friðast, væi og virðiliga fyrri skjóting. At oljan ger stóran skaða og drepur rógvan fugl, er einki at ivast í, men olja drepur ikki bert upp í hálti bergið.

Tað verður so mangan skrivað háðandi um bóndurnar og bóndurnar, ið eiga fuglabjörg. Hetta er eisini fákkuna, tí talið á bóndum, ið eiga fuglabjörg, er so lítið, at hinir eigarnir, óalsmenn (gyllismenn), eru meir enn hundrad ferðir so mangir í tali. Nei, lunnindi til fugl finna við innan fyrri allar stættir, bæði tingmenn, lærarar og byrsmenn, bara fyrri at nevna nakrar.

Ikki havi eg hoyrt nakran bónda talað ilt um byrsmenn, tá skotið verður lógliga, »maskinbyrsa« undantikin.

Góðu froyingar! Tað er eingin av okkum, ið vil, at búfuglurin skal oyðast í bjørgum okkara.

Til matna hefur fuglur, veiddur í bjørgum, lítlan týðning, nú tá á flestu plássum stong ikki verður ibundin. Fleygutíðin er eisini stutt, hon er bert ca. ein mánað árið.

Tá liggur betur fyrri hjá byrsmanninum, hann kann skjóta alt árið. Lomvgin fer heldur ikki longur frá landi um heyst-

ið enn so, at teir stóru bátarnir kunnu náa honum í góðum veðri.

Tí mátti tað ikki verið nakað órimiligt krav at friða fuglin fyrri skjóting ta tíðina, hann bolar. Sjúður í Kirkjubø.

AFTURSVAR TIL TÓRÐUR JOÁNSSON, KENNARA

Leygardagin 1. februar hefur Tórður Jóansson, kennari við kommunuskúlan í Havn, skriva í teimum feroysku bløðunum grein um meg, tá ið lærlingamálið var fyrri á tingi. Tað er ikki eiti á ábreiðslum hesin ungi maður gevur mær, tá eg hevði orðið undir viðgerðini av lærlingaviðurskiftinum á lógtíngi. Tað veruliga ið framfórir undir viðgerðini var at eg, ið havi fylgt eitt sindur við hesum kennara, sum sat á fremsta bonki, hefur í skrift og talu verið ein av hesum ungu fusintastinum, ið hava sáða so nógv av politiskum ilgrasi í tann uppvakandi ungdomin, og tendensin til at vera vinstrastinnadur, so tað var kanska ikki so lógið, at hann hevði ein hóp av unglingum aftan fyrri seg, ja so nógvar, at áhoyrarplássid var stúgvandi fullt.

Tað var tí ikki uttan grund, at eg tók orðið, og bleiv eg nærmast speiraktur av øllum á áhoyrarplássinum við hesum lærara á odda. Sjálvsagt vildi eg átala í mini roðu, at eg undraðist yvir, at so nógvir næmingar kundu sita á áhoyrarplássinum mitt í skúlatíðini. Eg bað formannin um at fáa frið at tosa, ella at lesa dyrnar.

Hettar móti mær var sjálvsagt tí, at eg var ein úr einum stórum virki, sum hevði nógvar lærlingar í arbeiði, og tí nevnið Tórður meg sum smiðjumeistara, men tað lati eg fara, tí eg havi fleiri meistara í arbeiði, í tí virki, eg eri settur at stýra.

At eg havi havt grund til at tykta Tórða, standi eg við, og vil mæla honum til, sum lærara við kommunuskúlan í Havn, ikki lata sína politisku áskoðan við seg koma yvir fyrri næmingunum. Annað mátti hann nýtt fritíðina til, enn at seta seg í lógtíngið saman við lærlingum, ið vóru rýmdir úr klassunum uttan loyvi frá fyrstodumanninum, sum var noyddur at fara eftir teimum. Hetta eru næmingar, ið fáa lön frá meistarum, meðan teir eru í skúla.

Væl tókst áhoyrarunum at dáma roðu Sigurð Joensen's sum lá á so lágun plani, at Gud náði okkum froyingar, um hesir menn fáa høvðið fyrri seg. Taðugu vit sjálvstýrsmenn, sum eru hograsinnaðir fylkjast um at kova.

Tað eg seinast visti um henda Tórða var, at hann var lærari á Tvøroyri, og fólkavirilitið í Havn, veit einki um, at hann er borgari her í býnum.

At enda skal eg bert lata teg og tinar likar vita, at tit ikki bera tað so í bandi, at virkini sum hava lærlingar í arbeiði tey fyra árin teir læra, ikki leggja í at taka lærlingar, eins og sipa verður til í skrivi til lógtíngið frá Meistarafelagnum í Havn.

Lat okkum um tað, sum taka lærlingar í læru, og sostatt gera tíðini og foreldrunum eina tænastu, men skal lærlingurin verða nýttur sum politiskt kast, so er at vera vinnin.

Kjartan Mohr.

Áheitan frá griskum kvinnum, sum eru fangar á Kreta

Amnesty International hefur fingið niðanfyrri standandi bræv frá 137 grískum kvinnum, sum uttan dóm eru beindar í Alikarnassos fangahús á Kreta. Vit loyva okkum, at gera tykkum var við, at tað er ein royndur lutur, at fleiri hava verið undir ákæru síðan apríl 1967, tá núverandi stjórn tók ræði. Tá tann nógv umrødda fangalegan á oynni Yaros varð afturlatin seinasta summer, vóru teir kvinnuligu fangarnir fluttir til Alikarnassos fangahúsið.

Kæru vinir,

Í hesu løtu er tað við stórum meinbogum, vit geva tykkum hesa frágreiðing. Vit, tær 137 kvinnur, sum eru politiskir fangar á Alikarnassos fangahúsinum vilja takka tykkum øllum so hjartaliga fyrri tað, tit hava gjørt fyrri okkum og biðja tykkum halda áfram við tykkara áhuga og eldhuga og ikki gevast á nakran hátt fyrr enn vápnaleikurin í Grikkalandi er niðurbardur, og teir politisku fangarnir eru latnir leysir. Og tá tað nú býðst ein frágreiðing, takið hana við tykkum, og vit vilja gjarna geva tykkum tíðindi um korini hjá kvinnum í tí nýstovnaða leguni í Alikarnassos. Av tí óbygdum oynni Yaros, har vit í 16 heilar mánaðar búðu undir verstu korum, vóru vit fluttar tann 29. august til Alikarnassos fangahúsinu á Heracleion, Kreta, nærindis gamla Knossos. Frá at vera í útlegd á Yaros (har vit kundu ganga og spáka á einum litlum bletti, har lögreglan elti okkum), vóru vit nú fangar. Teir høvdu tveitt okk um inn í Alikarnassos fangahúsinu fáar metrar frá havinum. Líkamsvenjingin lá á lán, ræðu ligur deymur, tað regnaði í heilum, tann vánaligi bygningurin, hurðar og vindeygu vóru ótøtt, væta og kuldi komu innar í fangahóluni, tað er eingin hiti, vit fáa hvorki heitan mat ella heitt vatn at vaska okkum í, klæðini eru brúkt, og familjur okkara, sum teir søkja at og stjála frá, liva í arbeiðsloysi, kunnu ikki hjálpa okkum. Fyri 4 mánaðum síðani søgdu vit myndugleikunum frá hesum, og vit halda áfram at minna teir á, hvat okkum er tørvur á, men eingin spurningur hesum viðvíkjandi er viðgjørdur, ei heldur nakar ábyrgdarmaður svarar okkum. Okkara millum eru álvarsliga sjúkar kvinnur, sum Elini Anagnostopoulou, sum blóðið frá lungunum á Yaros, og nú hefur eitt opið sár í tí friska lunganum. Ríkisráðið sýtti hennara umsókn um at verða latin leys, at hon kundi vinna sær heilsabót. Ikki hefur hon fingið eina song á bróstsjúkráhusinum, og hon trænir fyrri eygum okkara. Eftichia Tsoka hefur tuberklar í bukinnuni, og viknar fyrri hvønn dag, ið fer, fær ikki viðgerð á

sjúkráhusinum. Evangelia Doudouni, Anna Sibli, eldri kvinnur, Dionysia Bitzileki, Alikí Sfryidaki, hesar og aðrar pinast av álvarsligum psykoneurtiskum sjúkum, og liv teirra er í vanda. Fleiri pinast av gynekologiskum sjúkum, sum versna í hesum vánaligu korunum í fangalegunum, og verður hetta at fáa ein syrgiligan enda. Allar pinast av astmu. Okkara millum eru avlarnar kvinnur og kvinnur

endað, og teir kungjördu strakst eina endurnýggjan av okkara útlegd í eitt ár aftrat. Vit hava ongur møguleikar at skjóta málið undir ein hægri rætt til kanningar. Stjórnin heldur fast við, at hon heldur okkum í útlegd, sambært gamlar lógir frá 1924 o. s. fr. Hetta er ikki rætt, tí eftir Decru lóg 165 frá 16.10.-67 avtekur einaveldið allar viðtøkur fyrri borgarar í útlegd. Nevndin av 1 stigi, sum ger úrskurðin frá útlægnum, er samansett av tveimum lögreglumonnum, og Nomarch útnevndur sum ein álitismaður.

Verið við at hjálpa teim menniskjum, sum eru fongsladi vegna rasu, trúgv ella politiska áskoðan. Gerist limir Amnesty International - Føroya deild - box 219, Tórshavn

AMNESTY

yvir 60 ár, sum noyðast at liva undir so hørdum viðurskiftum í leguni. Fleiri móður fóru frá bornum, pinkubørnum og stórrí børnum, sum t. d. Maria Diplou, hvørs maður hefur verið fangi, og bæði børnini hjá teimum eru eftir hjá mammu hennara, sum er blind av eygna-star, og sum t. d. Maria Frangou, hvørs maður er í varhaldi á Leros, og litla dóttir teirra er eftir hjá einum granna. Eins og hesar eru 23 aðrar móður og eisini kvinnur, har menninir hjá teimum eru í varhaldi í fangalegu og fongslum, og sum liva eitt syrgiligt familjuliv. Vit eru fangar, men eingin ákæra hefur nekrantið verið móti okkum. Vit eru handtiknir til tess at forða okkara politiska virksemsi, sum er loyvt sambært stjórnarskipanina til tann dag, stjórnin var kollvelt, og frælsið og retturin hjá grískka fólkunum traðkað undir fót. Eingin kannar okkara viðurskifti. Fyrsta ár okkara í útlegd er

Nevndin av 2. stigi er vörðin tikin av. Fólkini í útlegd kunnu ikki seta ein lögfrøðing ella vitni til steðar. Einasta, ið loyvt er, er at skjóta málið inn fyrri ráðharran. Men ongantið hefur nokur slík áheitan verið framd, síðan vit vóru handtiknir av stýrinum, GHSJAR Í ÓVISSA TÍÐ.

Stjórnin ger allar royndir at fjala tilveruna hjá kvinnum í legunum og nevna bert Leros. Fyri nøkrum mánaðum síðani vóru nakrar fáar latnar leysar. Stjórnin sigur, at tær, sum eftir eru, eru domdar frammanundan av rettinum fyrri politisk virksemsi. Tað er ikki so. Bæði millum kvinnur, sum vóru latnar leysar uttan nakra treyt, eins væl og millum tær, sum eftir eru, eru kvinnur, sum straks